

27.45x34.08	1/3	4	עמוד	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	01/12/2023	88430669-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

נדב איל

ועתידה לוט בערפל

משחק על זמן: סינוואר מאמין שישרוד תקופה ארוכה יותר מתחת לקרקע מאשר צה"ל יוכל להישאר מעליה • תנאים: ארה"ב דורשת להתערב במלחמה, עד רמת אישורי תוכניות מבצעיות • משוכללים: המערך להשבת החטופים והנעדרים הוא המתוחכם שהוקם אי פעם • בטיחות: תשעה חיילי צה"ל נהרגו בתאונות וירי כוחותינו בשבוע שלפני ההפוגה • תוכנית לפיד: לראש הממשלה אין חזון לעתיד עזה, אז יו"ר האופוזיציה ניסח אחד

פירסמתי ב"ידיעות אחרונות" את הערכת מערכת הביטחון - כ-5,300 מחבלים הרוגים, אולי 6,000, וזה כולל כ-1,000 שנהרגו מאש צה"ל ב-7 באוקטובר. חוסלו שני מח"טים (בסך הכל להמאס יש חמישה), ומפקד המערך הרקטי, כמו גם 14 מג"דים. המספרים האלה ידועים לשרי הקבינט. בסך הכל, להמאס יש כ-30 אלף לוחמים. צה"ל חיסל, במילים אחרות, כ-15%-20% מהכוח הלוחם להערכתו. אך איך הגיעו למספרים הללו? זה מורכב. הגופות קבורות במנהרות, או נבתיים שנהרסו בתקיפה אווירית. קרבות פנים אל פנים הם עניין נדיר, עד כה. אם בסוף יתברר שמתו 10,000 אנשי המאס, אף אחד בצה"ל לא יתפלא; גם אם יתברר שנהרגו 3,500.

למה הנתונים חשובים? כי ישראל עומדת לחדש את המלחמה. היא כבר מסתמנת כאחת הארוכות שירענו. מה מחכה לצה"ל בהמשך? ארגון שמתחיל להישבר, או כוח שהתכוונן למלחמת התשה ארוכה, ויכולותיו עוד גבוהות? וכי עיקר - האם יש לצה"ל דרך טובה להתמודד עם ההתחבאות העמוקה במנהרות? האם יש לכך תורת לחימה שעובדת? השאלה האחרונה היא שאלת מפתח. בלע"ד, קשה להבין איך ישראל תנצח. תניחו שעושים כל מאמץ, בוחנים כל שיטה; אנחנו תחת מגבלות הצנזורה. והכל תוך כדי לחימה.

זה גם הזמן לומר מילה טובה והכרחית על פעילות צה"ל ומערכת הביטחון כולה לגבי החטופים והנעדרים. המערך שנבנה בישראל בחדש וחצי האחרונים הוא כנראה המתוחכם, הגדול והיקר ביותר אי פעם בפרשת חטופים או שבויים כלשהי. אלוף (במיל') ניצן אלון, יחד עם אלוף (במיל') ליאור כרמלי, וכמובן עם ראש המוסד וראש השב"כ, ויחידות מיוחדות של צה"ל, מובילים מאמץ עקשני, חסר פשרות. הרבה אנשים סיכנו את חייהם ממש בשבועות האחרונים כדי להשיג פרטי מידע קריטיים; המילים "בכל מחיר" נשמעות ביחידות החשובות של צה"ל. אלון, דדי ברנע, רונן בר, פועלים בשקט, בלי רצון בתקשורת, במגע מתמיד עם המשפחות.

בעזה ממשיכים לספר כי סינוואר נמצא בשליטה מלאה. זה לא בא רק לידי ביטוי בעסקאות החטופים, אלא גם מבחינה מבצעית. עד כדי כך, אומרים העוזים, שהוא בקשר עם חלק מחוליות המחבלים אחרי ביצועים מוצלחים. המחבלים מתגאים בכך. גם בצפון הרצועה.

הכוח הצה"לי שמופעל ברצועת עזה עצום. בהשוואה לכל מלחמה קודמת. כה גדול, שחמאס נמנע מקרבות ישירים; הוא יודע שאנשי יחוסלו במהירות

האור. אך יש לזה גם מחיר. לדוגמה, האפשרות של סרבול ואיטיות. יש גם משמעויות אחרות. הצבא הזהיר בקבינט מפורשות לפני המבצע בידי צה"ל שסדר כוחות כזה יוביל בהכרח לתקלות בטיחות וירי דו-צדדי (אש כוחותינו). אירועים כאלה מתרחשים בכל מלחמה, ושיעורם מגיע לעיתים לחמישית ויותר מהכוח שנפגע או נהרג. למרבה הצער, האזהרה התבררה כמדויקת. כאשר מספר כזה של חטיבות פועל בשטח צפוף, מול אויב הפועל בסביבה עירונית, תוצאה אפשרית היא מספר לא מבוטל של אירועי בטיחות קטלניים. בין 16 ל-22 בנובמבר, ערב ההפוגה, נהרגו תשעה חיילים באירועי דו"צ ובטיחות שכאלה; 25 נפצעו ונזקקו לטיפול דחוף, בבית חולים. 31 נפצעו קל. זה היה שבוע קטלני במיוחד מבחינת אירועי בטיחות (דהיינו לא מול אויב).

אלוף פיקוד הדרום והרמטכ"ל עוסקים באירועים הללו אישית. בכיר במערכת הביטחון הגדיר את האבירות הללו

יותר מ-55 יום אל תוך המלחמה, וגם ללא ההפוגה, סיומה נראה רחוק ומעורר פל. השבוע, עושה רושם, הוא הפך למעורפל יותר. הנחישות הישראלית לטפל בחמאס לא נפרמה לרגע, אך הסבלנות הבינלאומית נחלשת בהחלט. בישראל מעריכים כי חמאס לא ירצה בשלב מסוים להמשיך בהשבת החטופים, וכי האש תתחדש בקרוב ("כמה ימים עד שבוע", לדברי בכיר אחד). זה יהיה נמהר ומכור. ער. מכוער כמו הניסיון המתמשך של חמאס להדליק את הגדה המערבית ומזרח ירושלים, כפי שאפשר היה לראות בפגיגות הקשה אתמול בבוקר.

האמת צריכה להיאמר: חמאס לא רק הפתיע את ישראל בהתקפה ב-7 באוקטובר, אלא גם בטקטיקת ההגנה שבה בחר. לפני כניסת צה"ל לרצועה, דובר רבות על מיקוש, מטענים, מארבים. צה"ל גבר על האימים הללו בה פצצות ריכוך מסיביות; ההפתעה היא שמנהיג חמאס לא הצליח או לא רצה לחולל קרבות נרחבים ואגרסיביים מול חטיבות צה"ל - אלא בוחר בהסתתרות ובהירתעות מחיכוך.

סינוואר משחק על זמן. עושה רושם שהוא מהמר שיוכל לשרוד יותר זמן מתחת לאדמה - ממה שצה"ל יוכל להיות נוכח מעליה. כוחות צה"ל, עצומים במספרם ויכולות האש שלהם, מייחלים לעימותים ישירים עם המחבלים. אך רבים מאלה מסתירים ב"ת"ת"קרקע", בעיר המנהרות; גדולה ורחבה ועמוקה יותר ממה שמערכת הביטחון העריכה בתחילה. החוליות שנלחמות, בדרך כלל ועירות ועם אר-פי"ג, יוצאות מתוך פירים או מסתתרות בשטח הבנוי. לפי סרטוני המאס, הן מנסות להכות מקרוב מאוד, מנסות למצוא ולנצל נקודות תורפה במיגון.

ביקור ב"קדמיות", למעשה החמ"לים האחוריים של החטיבות שנמצאות בלחימה, הוא חוויה יוצאת דופן. דמיינו לעצמכם אולמות ענקיים, ובתוך כל אחד מהם עשרות רבות של אנשים, שעובדים מסביב לשעון. הם ממוקמים הרחק מזירת הלחימה, אבל מנהלים אותה באופן מעשי עם הכוחות בשטח, צמוד ואינטימי. הרבה מסכים, עם שידורים חיים מכתב"מים ואמצעים אחרים. סימון על המפה של בית חשוד; "שני מחבלים מתבצרים". שולחנות צמודים לפי תפקידיים: קצין תיאום של חיל האוויר. אנשי שב"כ ו-8200. הפעלת אש.

בשטח, וב"קדמיות", רואים את הפעולה המרשימה של המגוון האנושי, מכל חלקי החברה הישראלית, בצה"ל ומערכת הביטחון. שיתוף פעולה מעבר לכל מחלוקת. בעזה, זה נראה כמו מלחמה. ב"קדמית", זה מרגיש כמו חברת הייטק רגע לפני השקת מוצר. מדובר במימוש יעיל של החזון שהציגו לפחות שני רמטכ"לים. כל "קדמית" מחזיקה ביכולת - בכפוף לאישורי האוגדה, הפיקוד, לעיתים הרמטכ"ל - לה"תמודד עם תקריות אש, עם מחבלים, "לסגור מעגל". לדוגמה: מגיע מודיעין על חוליית מחבלים, איתור על המפה, התאמת האש, תיאום עם חיל האוויר, אז, לאחר אישור - הפצצה וחיסול. כפי שפורסם, לעיתים 200 מטר מהכוחות של צה"ל.

כל זה יכול לקרות, משלב המודיעין ועד לביצוע, תוך 15 דקות. אין לכך אחר ורע. השעות מאוד ארוכות עושות את שלהן; אנשים לומדים להכיר אחד את השני, את החולשות, הרגעים הקשים והיתרונות. כשמפקדים בכירים שואלים לוחמים שיצאו מהשטח כמה מהם ראו ממש מחבל בעזה, רבים אומרים שלא ראו. הרבה מאוד מהפעולה הצבאית מתחוללת דרך מודיעין, מהאוויר, באמצעות "הקדמית" והחטיבה בשטח.

זו אחת הסיבות שקשה לספור את הרוגי המאס. השבוע

סינוואר. אדמה חרוכה הומיטרית

בעזה ממשיכים לספר כי סינוואר נמצא בשליטה מלאה. לא רק בעסקאות החטופים, אלא גם מבחינה מבצעית. עד כדי כך שהוא בקשר עם חלק מחוליות המחבלים אחרי ביצועים מוצלחים. גם בצפון הרצועה

26.9x34.71	2/3	5 עמוד	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	01/12/2023	88430670-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

רצועת עזה, השבוע. כוחות צה"ל מייחלים לעימותים ישירים עם המחבלים, שמסתתרים בעיר המנוהרות

ניהו - אין קול, ואין עונה. מילא זה. מה עם ההתפרעות הכוללת ביהודה ושרי מרון? הפשיעה הלאומנית? בבית הלכן יש חרדה של ממש מהמתרחש ביהודה ושומורון. בצה"ל הצטברו נתונים, לדוגמה, על עקירת זיתים. הנתון הוא אלפי עצים שנעקרו מאז 7 באוקטובר. אבל זה כלום אל מול אלימות מתנחלים קיי צוניים, פריצות צירים, הפרעה למסיק, הצהרות על טרנספר (מרצון, מרצון) לערביי עזה.

קבינט המלחמה עוסק בהשגת הניצחון בעזה. טוב ויפה. את זה צה"ל אמור לספק, וברור שהתערבות הרמטכ"לים לשעבר גנץ ואיזנקוט חשובה מאוד. גנץ נהנה לפי שעה בסקרים מקונצנזוס כמעט כירשו של נתניהו. אך מה החוץ של ישראל למזרח התיכון? איך תוודא שעזה לא הופכת שוב למרמנה של טרור קטלני? איך תצייל את ברית המדינות המתונות ובראשן מצרים, האמירויות, ומי יודע, אולי סעודיה?

יו"ר האופוזיציה לפיד יושב מחוץ לקבינט הזה. הוא חושב שקיבל החלטה טובה, אפילו מצוינת. הם עובדים טוב ביחד, גנץ ונתניהו, אומרים ביש עתיד, בעיקר כי הם לא צריכים לקבל אף החלטה מדינית, משמעותית. אל הואקום הזה נכנס לפיד. לאחרונה, הוא ניסח תוכנית לעתידה של רצועת עזה, בטווח הזמן הקצר והבינוני, בהתייעצות עם צוות של מומחים לרצועה. השתתפו בה אנשים רציניים: ד"ר איל חולתא, מנכ"ל משרד החוץ לשעבר אלון אושפיז, אלוף במיל' עמוס ירלין, ד"ר דן שיפטן, אלוף במיל' עמוס גלעד. את התוכנית הם הציגו גם לגורמים אמריקאיים. חשוב להרגיש שהמטרות שלה (עקירת חמאס, השבת החטופים, השבת הביטחון ליישובי הגבול) זהות למטרות הממשלה.

הנקודה היא הפירוט של אמצעים. לדוגמה: בתוכנית של לפיד מוזכר מנגנון שיתוף פעולה בין צה"ל בלוחמה ארצה ל"חלק כלכלי של חמאס. נשמע מובן מאליה? ממש לא. כאשר דיברתי עם בכיר מדיני בסביבת רה"מ, לפני כמה שבועות, הוא פשוט לא ידע לפרט לי על צעד אחד, אחד, שנעשה בינלאומית כדי לקטוע את המימון לחמאס. הוא הימהם משהו על "קודם נגמור עם עזה". כאילו שהחיסול הכלכלי של חמאס זה פרט טכני, ולא מהות חיונית למלחמה בטרור. התוכנית קובעת עוד שיש לא תסכים להפסקת אש בעזה כל עוד חמאס שולט בה; הלוחמה תימשך עד חיסול אחיזתו. עזה תכותר, וישראל תשתלט על ציר ההב-רות פילדלפי. צה"ל ייצור במזרח הרצועה ובצפונה אזור חיץ שפלסטינים לא יורשו להיכנס אליו - וכניסתם תימנע באש (כדי להגן על יישובי הגבול). ישראל תתייחס לעזה מעתה כשטח B בגדה, ותיכנס כדי להגיע, אידיאלית, לפירוק הרצועה. לא תהיה שליטה אזרחית ישירה או עקיפה של חמאס ברצועה - גם לא דרך שלוחים אזרחיים, כגון הרש"פ.

או מה כן יהיה? למעשה, מנדט בינלאומי. כוח רב-לאומי בהובלת ארה"ב ובהשתתפות מדינות ערב המתונות (ללא טורקיה וקטאר, קוב-עת התוכנית של לפיד). הצוות יעסוק בשיקום הרצועה; אונר"א תיסגר ולא תורשה לפעול. בין היתר, מדובר על האפשרות של טוני בלייר כרמות מרכזית בגוף שכזה. לאחר השלב הזה, התוכנית מאפשרת שהרשות הפלסטינית "תיטול חלק בניהול

כ"תוצאה טרגית ומוכנת של לחימה כה אינטנסיבית, אבל גם כו שאפשר וצריך וחובה להימנע ממנה, ונדרש טיפול מקצועי לכל פרט ופרט". האם אפשר להקי-דיש תשומת לב כזו, ולנהל תחקירים, תוך כדי מלחמה? זה קשה מאוד. כפי שני-כתב פה בשבוע שעבר, מספר האבירות של צה"ל ברצועה (וגם הפגיעה בכלים משוריינים, להבדיל) נמוך מול תרחישי הייחוס שהוכנו קודם לכן במטה הכללי. זה מעיד על איכות הלחימה המוקפדת, וגם על ההתקדמות הזוהירה והאיטית. אם האמריקאים יתחילו לפתע לבלום את ישראל משמעותית, ההתקדמות האיטית תיחשב, בדיעבד, לטעות. סינוואר בחר בטקטיקה שאפשר להגדיר אותה כ"ארמה חרוכה הומניטרית". כו שמשאירה לצה"ל להתמודד עם הנזקים שחמאס עצמו גורם בלחימתו לאוכלוסייה הפלסטינית (בלוויית לוחמת גרילה רזה).

ההימור הזה שוגה בהכנת הנחישות של הציבור הישראלי להשמיד את יכולת חמאס, אבל אולי לא טועה בהכנת המפה העולמית. הבית הלכן ממשיך לתמוך פורמלית במטרה של הבסת חמאס. אך הוא גם הודיע השבוע לירושלים - בשי-חה פרטית של הנשיא ביידן עם ראש הממשלה, וגם פומבית, בתדרוך של דובר המועצה לביטחון לאומי - שארה"ב לא תתמוך בפעולה בדרום הרצועה "אלא אם או עד" שישאל תמחיש שתוכניתיה מתחשבות בעקורים הפלסטינים, כמיליון בני אדם, שמצטרפים למיליון התושבים שנמצאים בה ממילא. זו הת-ניה מבצעית ממש, דרישה לאישור תוכניות טקטיות, מהסוג שראשי ממשלה ישראלים בעבר נהגו לדחות. חברי מפלגה של ביידן תובעים כעת מהממשל שהסיוע המיוחד לישראל יכלול איכשהו גם את שיקום עזה. הממשלה לא יכולה לעצור את המלחמה לפני חיסול יכולת חמאס, אבל ישראל לא יכולה לנצח ללא תמיכת ארה"ב.

קיסניג'ר טעה / במותו, הוריש לנו הנרי קיסניג'ר את הציטוטים.

הנה אחד מהם: "בהיעדר אלטרנטיבות, המחשבה מתחדדת באופן נפלא". קיסניג'ר, במקרה הזה, טעה. לישראל אין אלטרנטיבה לכך מארה"ב, ובכל זאת המחשבה המדינית של הממשלה לא מתחדדת בכלל. בנימין נתניהו יודע היטב שיש רק משענת אחת לביטחון הישראלי בעולם מתערער, וזו ארצות-הברית. אך כל עתידו תלוי באורית סטרוק, איתמר בן גביר, השר הגרוע והקיצוני בממשלה (נו, סמוטריץ') וכמובן החרדים. בלעדיהם הוא יופל ויחלף במהירות, גם בליכוד. ארה"ב תומכת בישראל, והתמיכה שלה קריטית מתמיד; בנושאות המטו-סים המאיימות על חיזבאללה, במטרייה הבינלאומית במועצת הביטחון, בסיוע המיוחד בעקבות המלחמה בעזה. מה היא מבקשת? שישאל תפעל למניעת משבר הומניטרי בעזה, ותצמצם את מספר הנפגעים האזרחיים. שאחרי המילים "נשמיד את הנהגת חמאס" תופיע גם כוונה לעתיד. לדוגמה: "וני-עביר את עזה לידי רש"פ משודרגת, אחרי רפורמה וללא הסתה ותמיכה בטרור". או "נעביר את עזה לידי כוח רב לאומי". או "ני-זום תהליך מדיני". לא צריך דד-ליין. רק הצהרת כוונות אמורפית. תנו לנו משהו, אומרים האמריקאים. אך בירושלים, בנימין נת-

הבית הלכן ממשיך לתמוך בהבסת חמאס, אך הודיע בשיחה של ביידן עם נתניהו, וגם פומבית, שארה"ב לא תתמוך בפעולה בדרום הרצועה "אלא אם או עד" שישאל תמחיש שתוכניתיה מתחשבות באוכלוסייה שמ

26.69x33.81	3/3	6	תמוך 6	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	01/12/2023	88430671-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

07/10

החיים בעזה, אולם רק בתנאי שתופעל תוכנית דה רדיקליזציה נרחבת ברש"פ, שתכלול יצירת מערכת ביטחון אפקטיבית, חינוך נגד הסתה והפסקת התשלום למחבלים". לפיד מציע ועידה אזורית, גם עם הרש"פ, בניסיון למצק את הציר המתון - ולמצוא פתרון אורחי קבוע לרצועת עזה. קראתי את התוכנית כמה פעמים; את המילים "שתי מדינות" או "מדינה פלסטינית" לא מצאתי. הזמנים, הם משתנים, שר בוב דילן. אחרי 7 באוקטובר הכל השתנה.

למען האמת, אני לא שומע דברים שונים במיוחד מהמשלה. לכולם ברור, לדוגמה, שעדיף שפקידי הרש"פ בעזה ימשיכו לקבל שכר, ול"עבור, גם אחרי הפלת חמאס. ברור שאבו-מאזן לא יכול, וכנראה גם לא ירצה, לקבל מיד לידיו את הרצועה - מידי צה"ל. זה ברור שיהיה צורך להתמקד בשיקום, ושישראל תנסה לעבוד מול גורמים מקומיים, ראשי ערים, אזוריים, חמולות. לכולם ברור, במילים אחרות, שאם חמאס יאכז את שליטתו בעזה - אני כותב אם, למרות שעמדתי היא שזה מחויב המציאות - יחלפו שנים עד שיבקע פתרון יציב של ממש. בשנים הללו, צה"ל יפעל מהאוויר ומהיבשה, כמו שעשה לאחר מבצע חומת מגן.

הבעיה היסודית שהתוכנית של לפיד ממחישה היא עד כמה נתניהו הוא מנהיג ליניארי. הוא ממתין לסיים עניין אחד (עזה) ורק אז רוצה לדבר על משהו אחר (הצפון). הוא מתמקד בזווית אחת (הצבאית) ומזניח את ההסברה, ואת הדיפלומטיה. במשך שנים הוא ייבש את כל המערכת הישראלית מלדבר על גיאופוליטיקה - ממשרד החוץ, עד המועצה הנוכחית לביטחון לאומי. עזבו, הוא אמר, זה עליי. את התוצאה ראינו, גם ב-7 באוקטובר. השבוע פורסמו עדויות יוצאות דופן של ילדים ומבוגרים ישראלים ששבו משבי חמאס. לפי כל הגדרה כמשפט הבינלאומי, הם למעשה עברו עינויים. מניעת שינה. מכות. מעצר בכיבוד לבני 12. הכאה עם כבלים של חשמל. הרעבה. הפרדת פעוטות מהוריהם. מדינה שמנהלת מלחמת חורמה, יודעת להציף עובדות כאלה, במלוא העוצמה - ולעשות בהן שימוש. היא יודעת לבצע פעולות חנק כלכלי על חמאס, ובמקביל להציג חזון מדיני (אם צריך), היא מזמרת על שלום עולמי, וכיך גלקטי) כדי לתת לצה"ל עוד חבל לפעול. ישראל הנוכחית לא עושה זאת.

לעבודת אדמה ולשימוש בנשק, לבנות מוסדות דמוקרטיים - ואו להגיע עם כל המטען הזה, עם המדינה שברדר, לחבל ארץ. היא התווכחה לזמן קצר מה יהיה חבל הארץ הזה, אך הוויכוח היה ריק; לא אוגנדה, צעקו הצירים בקונגרס הציוני, רק ארץ ישראל. אך כדי שכל החזון הזה יתקיים, היה צורך בהתארגנות. בהגנה קולקטיבית. בכך שהפוגרומיסטים לא ירצחו את היהודים, ואת הציונים בכלל.

זה מה שנשבר ב-7 באוקטובר. במשך כאלפיים שנים, בין הפורעים ובין היהודים לא עמד שום כוח יהודי מאורגן, לוחם, קטלני. הציונות, עוד לפני הקמת המדינה, הבטיחה שיהיה כוח כזה. הציונות הבטיחה שאם ההמון האנטישמי יבוא שוב, עם כל המחזות המוכרים של פוגרום - רצח, התעללות, אונס שיטתי - בפניהם יעמדו רובים.

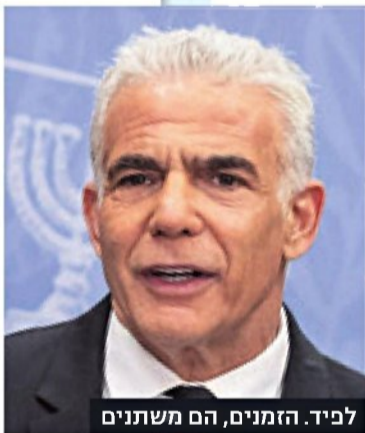
ב-7 באוקטובר, מנגנוני ההגנה הללו של מדינת ישראל, אלה שנוסדו והתמצקו אחרי כ"ט בנובמבר, כשלו. הם כשלו במודיעין, והם כשלו מבצעית לשעות רבות. "שקט של בוקר האביב סנוור, ולא ראה את האורבים לנפשו על קו התלם", כתב משה דיין בהספד לרועי רוטברג בנחל עוז. הרבה עוסקים בימים האחרונים בפרטי פרטים של התרעה אחת, שרשרת מיילים אחד, בבסיס מודיעין אחד (גם אם חשוב). אך עצם הדיון הזה ממחיש את גודל הכישלון; הקמנו מדינה, שנוצרה מתוך תנועה שלמה, כדי שפוגרומים כאלה לא יתרחשו. מנהיגות פוליטית עיוורת לאזהרות המודיעין, ממשלה הממוקדת בהרס ההרתעה הישראלית, דיווחי תצפיתניות שנרחזו בכוח פטריארכלי, הערכת מודיעין אחת מדויקת שנבלעה. המערכת הישראלית לא הייתה אמורה לנפק התרעה טובה אחת, אלא אלף.

שוב ושוב אנחנו שומעים הערות שגורסות שהנאצים לא היו גרועים כמו הפורעים המחבלים של חמאס. זו התבטאות לא מדויקת, מסוכנת; הנאצים שאפו וכמעט הצליחו להשמיד את היהודים כולם. מה שבאמת אנחנו רוצים לומר הוא שהנאצים, ברוב המקרים, לא פעלו ביצירות אני טיפשיות משולחת רסן, בחינה של אכזריות והתענגות על כאב. מכונת הרצח הנאצית הייתה מאורגנת, פקידותית. הסיפורים ממעשי המחבלים בקיבוצים, או במסיבת נובה, אכן אינם מזכירים את השואה; הם בהחלט מזכירים את הפוגרומים הפראיים, מלאי תאוות הרצח החשופה, של האנטישמים באירופה. מכריתת ראשים ועד שריפת יהודים, מקיטוע איברים ועד התעללות במשפחות, אלה הם סיפורי פוגרום קלאטיים. מתוך המעשים הללו בקעה הציונות, כאופציה של אין ברירה. תקראו את מה שכותב הרצל: "הבינותי את התנועה האנטישמית עם כל פרטיה שחברו יחדיו. הנני מביט אל התנועה הזאת בתור יהודי, אבל לבי לא ידע לא שנאה ולא פחד. ידעתי להבחין עד כמה יש בה מן ההוללות הפרועה, מקנאת-הלהם ההמונית, ממשפטים קדומים, הבאים בירושה ומתוך קנאה ושנאה דתית...".

אלה משפטים שהיו יכולים להיכתב בימים אלה על מחבלי חמאס.

שימו לב שהרצל כותב שליבו לא ידע שנאה. איך זה ייתכן, נשאל. איך אפשר לא לשנוא את המפלצות הללו. ואפילו לא לפחד מהן. התשובה היא שהכתיבה שלו איננה אישית. הוא - בניגוד לאנטישמים - לא מתמכר אל היצר. בניגוד אליהם, ובניגוד לתנועה הלאומית הפלסטינית, שקידשה ערכים נוקשים וחי סרי יסוד במציאות, ולכן הכשירה ומכשירה אלימות ללא הרף, כוחה הגדול של הציונות היה בגמישותה, בריאל פוליטיק שלה. לפני הקמת המדינה, ההחלטה החשובה ביותר של חיים ויצמן ורוד בן-גוריון הייתה להסכים לחלוקת הארץ; לא בכ"ט בנובמבר, אלא שנים קודם לכן. לקבל על עצמם שלא צריך להתעקש ש"כולה שלנו" גם במישור המדיני, אלא להפריד בין היצר - ובין מה שניתן לעשות ממש. לכן בן-גוריון ויתר על השליטה ביהודה ושומרון במהלך מלחמת העצמאות; לא כי הוא סבור שאין ליהודים זכות היסטורית ולאומית שם. אלא כי כדי להתקיים, כדי להכריע, צריך לדעת מה אפשר ואי-אפשר להשיג בתנאים משתנים. זו הייתה - ובמידה רבה נותרה - הציונות. לפחות בחלק קיה המרכזיים, אלה שלא התמכרו לפנאטיות. אמנותה ב"עוד עז ועוד רונם"; אדיקותה להומניזם וסירוב מוחלט להתמכרות לשנאה.

היה לכך מימוש מעשי. אל מול תוכניות מדיניות, לנסות להגיד בדרך כלל "כן, אבל", במקום "בשום אופן לא". להילחם בנחישות להשמדת האויבים, אך לדעת גם לנהוג בחוכמה ובעורמה, לטווחים ארוכים. את חמאס, לדוגמה, אי-אפשר להשמיד רק בכוח; הוא רעיון. נדרשת עורמה רבה, ותכנון למרחוק. לא רק עם אוגדות חאקי מנצחים, אלא גם בדיפי לומטיה ודעת קהל. את כל זה ידענו בעבר, כי כך ניצחנו. החלטות גדולות מחכות להנהגה של מדינת ישראל בשנתיים הקרובות; גדולות כמו זו שקיבלה ההנהגה של היישוב ב-1947. נקווה שתהיה הנהגה ראויה ובעלת יכולת לקבל אותן. ■

לפיד. הזמנים, הם משתנים

קיסנינגר. "בהיעדר אלטרנטיבות"

הרצל צדק / שלשום היה כ"ט בנובמבר. במונח מסוים, היום שבו הכל התחיל, בעצרת האומות המאוחדות ב-1947. ההחלטה על חלוקת הארץ. פרוץ מעשי האיבה והמלחמה. מים רבים נשפכו על הסכסוך הזה, והוא גבר על כולם. להבות החורבן מלחכות את כל מי שחי כאן.

כ"ט בנובמבר סימל ומסמל את ניצחונה המדיני של הציונות כתנועה לאומית. היא קמה כקבוצה פוליטית מצומצמת, אך הפכה את עצמה לתנועה עממית ממש. הרצל סיפק לה חזון נבואי ומדויק: הוא אמר שהיהודים לא יכולים ולא יצליחו לעולם להשתלב. אפילו להתבולל לא יצליחו. גם במדינות "נאורות", הוא קובע, האנטישמיות מגיעה עם עצם נוכחותם של היהודים, כור מוחלט וגמור. האנטישמיות צוירה בעיניו לכוח הקיטור שיניע, למרבה הצער והשמחה, את הצלחת הציונות. "ניסינו להתערב בגויים שכנינו בכל מקומות מושבותינו ולהיות כמוהם, לבלי השאר בידנו מכל אשר לנו רק אמונת אבותינו בלבד; אך דחו אותנו בשתי ידיים. לשוא נעמול תמיד להיות אזרחים נאמנים, ולפעמים גם יתר על המידה; לשוא נקריב חלבנו ודמנו ככל יתר עם הארץ, לשוא נתאמץ להרים ארצות מושבותינו בחוכמה ובמדעים ולהרבות כבוד עושרן במסחר וקניין. בארצות מולדתנו, שבהן אנו יושבים זה מאות בשנים, נחשבנו לזרים".

מה שהניע יהודים - לא כולם ולא רובם - להבין כי הרצל צודק, היו הפוגרומים. סבת-ירבתי הייתה בת 20 כאשר אירע הפוגרום בפרוסקורוב, היום

באוקראינה ואו ברוסיה. 1,600 יהודים נרצחו ביום שבת אחד. אחד מהם היה אבא שלה. היא צפתה בהרצחו בירי האנטישמים. על החיילים פקרו שלא לבזבזו תחמושת; הם רצחו את היהודים בכידונים. היא עלתה לארץ ישראל לאחר מכן.

המסר היסודי של הציונות, עוד לפני השאיפה למדינה, היה שיש קור לקיבוץ יהודי לאומי. שהיהדות איננה רק דת. זה עד היום מוציא מרעתם את האנטישמים - וגם את היהודים שסולדים מהציונות. "עם הננו, עם אחר!", כותב הרצל. עם כזה יודע להגן על עצמו, בכוחות עצמו. הוא איננו רק מתחנן לשלטונות, אלא פועל כמי שיש לו זכויות לאומיות. הוא מארגן קבוצות הגנה מפני רוצחים גזענים, מוסדות מודרניים שמ"סייעים לחולים, מלמד את שפתו ומטפח תרבות משל עצמו. העניין הזה, של היות היהודים עם של ממש, לא מובן מאליו. הציונות הבינה שעליה לארגן את העם הזה, לטפח את תרבותו, להגן עליו במשותף, לחנך אותו

בוושינגטון יש חרדה של ממש מהמתרחש ביהודה ושומרון. בצה"ל הצטברו נתונים על אלפי עצים שנעקרו מ-7 באוקטובר. אבל זה כלום מול אלימות מתנחלים קיצוניים, פריצות צירים והפרעה למסיק

בתוכנית לפיד מוזכר מנגנון שיתוף פעולה בינ"ל בליווי ארה"ב לחנק כלכלי של חמאס. נשמע מובן מאליו? ממש לא. כאשר דיברתי עם בכיר מדיני בסביבת רה"מ הוא לא ידע לפרט אפילו צעד אחד כדי לקטוע את המימון לחמאס